

מסורת הש"ס

6 [למקום ד' ע"ס] 3 [ב] 12
כל מ"א 8 [וע"ע ח"ס]
קדוש 3. ד"ה האש[...]
ד' [בס"א]: הקדושים.
8 [בס"א]: יום העלוי.
11 [בס"א]: אין לתמוה על
מנהגו שפסילי לט'.

תורה אור השלם

1. לי נקם ושלם לעת
תמוט רגלם כי קרוב יום
אידם וקש עתות למו:
ברמי לב לה
2. כל הניגון קבוצו יחדו
היאם לאמיים מי בום
יגיד זאת הראשונה
ישמענו יתנו עדיהם
ירדקו וישעו ואמרו
אמת: ישיעו מג ט
3. יציר פסל כלת תוד
העבודתם כל יועילו
ועידיהם הקדוה כל יראו
ובל ידעו למען יכבוה:
ישעיהו פר ט

גליון הש"ס

ת"ס ד"ה לט"ו. נספח
ס"ס הגדולים להגר ר' יוסף
האילני באות ה כתב בס"ס
כתיב גלגל כשתי
מקובלת תולין כי הוסיף על
מ" ע"ו שידעו הם חוסי
כתיב מר"ד ד"ה אמרו
ובר ש"ה א"ה ספק
ובספ"ר ע"ן לקמן דף י'
פ"ב תוספת ד"ה ע"ר:

מוסף רש"י

שמעון הוא לו. שהני
מילי כשפירש חזוני ולא
אזל ומוהו מ"הק מ
מח"ה: דכל אדם שפירש
מילי, אכל לא משלמים
להם ממון ביום חנם. לפי
שפסחם ביום חנם ומורה
לע"ז ודוק פ"ס.

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט
גר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות
עבודה כוכבים הלכה א
סנה לאון ע"ה טו"ע י"ד
פ"י קתח סעף א:

רבינו הגנאל
הרשב"ר רבי שפלא לעתיד
לבא סביא הקב"ה
ספר תורה ומנהגו ואומר
כל מי שיעוסק בתורה יבא
ויטול שכרו מהקבוצין
ובאין כל האומות
בערבוביא דכתיב כל
הגוים נקבצו יחדו

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמם.
וכוהו משום דאזיל ומורה לעבודת כוכבים ביום אידו: שאלה
במדי דהדר בעין גנון בהמה וכלים דכתיב (שמות כג) כי ישאל איש
ממעט רעהו וגו'. מלוה במדי דלא הדר בעין גנון מעות דכתיב (סס) אם
כסף מלוה את עמי דמלוה להוואה
נתנה ומשגל לו מעות אחרים: שמת
הוא לאמר ומן. למחר: גמ' יוס
אודס. היינו עבודה כוכבים דכתיב
בההיא פרשה יקומו יעורכס: יסנו
עדיהם וילדקו. השתא סלקא דעתיה
דעובדי כוכבים כתיב ואחמיה מתמה
יתנו עובדי כוכבים עדיהם יבואו
עבודות כוכבים שעבדו ויעידו עליהם
וילדקו: עדום שהעידו בעלמס.
ביום הדין שעבדו לעבודת כוכבים
בעולם הזה: ישמעו. ובגדי כוכבים
את העדות שמלות מעידות ויאמרו
אמת דין הוא שראוין ישראל
להטעק: ועדיהם המה. עבודה
כוכבים הנהא ומעיד על עובדיה
לחייבם: בערבוביא. כולן מעורבבין
ולא אומה ואומה בפני עצמה:

אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים
אסור לשאת ולתת עמהם להשאילין ולשאלין
מהן להלוותן וללוות מהן לפורעין ולפרוע
מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני
שמיצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמיצר הוא
עכשיו שבוה הוא לאחר זמן: גמ' רב
ושמואל חד תני אידיהן וחד תני עידיהן מאן
דתני אידיהן לא משתבש ומאן דתני עידיהן
לא משתבש מאן דתני אידיהן יכי קרוב יום אידם ומאן
דתני עידיהן לא משתבש דכתיב יתנו עדיהם ויצדקו ומאן דתני אידיהן מאי
טעמא לא תני עידיהן אמר לך תברא עירף ומאן דתני עידיהן מאי טעמא
לא תני אידיהן אמר לך מאן קא גרים להו תברא עדות שהעידו בעצמן הלך
עדות עירפא והאי יתנו עדיהם ויצדקו בעובדי כוכבים כתיב הוה בישראל
כתיב ד'אמר ריב"ל כל מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות
להם לעוה"ב שנאמר יתנו עדיהם ויצדקו אלו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו
עובדי כוכבים אלא אמר רב הונא ברביה דרב יהושע מאן דאמר עידיהן מהבא
ייצרי פסל כולם תוהו וחמודיהם כל יועילו ועדיהם המה דרש ר' חנינא בר
פפא ואיתימא ר' שמלאי לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ס"ת [ומניחו]
בפיקו ואומר ר' לטמי שעסק בה יבא ויטול שכרו מיד מתקבצין ובאין עובדי
כוכבים בערבוביא שנאמר יכל הגוים נקבצו יחדו [וגו'] אמר להם הקדוש
ברוך הוא אל תכנסו לפני בערבוביא אלא תכנס כל אומה ואומה
וכופריה

לפני אידיהן. בת דמי סנהדרין דאירי בעובדי כוכבים ומלות
תנא נמי להא מסכת דע"ז בקדר יסועות ומיכו מכות ושבועות
דשייכי בסנהדרין להכי תני לפני אידיהן ג' ימים. יומנין דמני מנינא
ושונה מס' ע"ז והוריות: לפני אידיהן וכן (קדושין ג.) האשה
נקנית בג' דרכים (בטורים פ"ב מ"ו)
ואחריו שיה לאילן בג' דרכים חומנין
דמני מנינא כרשא (מיר סה) בשבעה
דרכים נודקין את הוצ (י"מא ג.)
שבעת ימים קודם יו"ט (גיטין ט.)
בג' דרכים שזו גיטו נשים וכו' א:
אסור לשאת ולתת עמהם. פ"ה
משום דאזיל ביום אידו
ומודה לעבודת כוכבים מתוך לשוני
משמע ש"ל אף ממקח וממכר וקשה
על מה קטנו העולם לשאת ולתת
ביום איד העובדת כוכבים עמהם נהי
דרוב אידיהם מן הקדושים" הם מ"מ
ככל שבוע יום אחד י"ט להם דלרבי
ישמעאל (לקמן א.) לעולם אסור ואין
לומר דהיינו טעמא משום (חילין ג.)
דעובדי כוכבים שח"ל לאו עובדי
עבודת כוכבים אלא מנהג אבותיהם
בידם דהא אמר שמואל בגמ' (לקמן א.)
בגולה אינו אסור אלא יום אידם בלבד
משמע הא יום אידם מיהא אסור לך
נראה דשרי משום אידה כדלמר
בגמ' (שם דף י.) בני ר' יהודה שיהא
דשדר ליה ההוא מינא דינרא קסרינא
ביום אידו אמר היכי איעביד לא
אשקליה היא ליה איבה מיהו אין
משס ראה גמורה דשמה לאו משום
איבה לישתי אלא היה טעול עשה
כי"ד יעשה שלא יהיה לו איבה ועוד
אז טעמא משום איבה מינא להלוותם
ולהשאילם ולפרעם כשהעובד כוכבים
מוצע חובו אכל לשאת ולתת עמהם
דהיינו מקח וממכר מאי איבה איבה

וכי לא יוכל ישראל לומר איני נרץ עמה למכור ולקנות וכן לשאל ללוות ולפרוע מה ידע העובד כוכבים שמניח משום אידו לך
נראה דטעם ההיחר משום דעכו"ם שביניו קים לן בגויהו דלא פלחו לעבודת כוכבים ומהאי טעמא שרי לקמן פ"ב דף (ה.)
רב יהודה דשדר ליה קורנא לאצירנא ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים וכן רבא (שם) דשדר ליה קורנא לרב
שיך ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים א"כ יש לסמוך אהיה דתנא בירושלמי על מנתי דאסור לשאת ולתת
תני דג"א בעובד כוכבים שאינו מכיר אבל בעובד כוכבים שמכירו מותר מפני שהוא נמתיף ומניח הנכנס לעיר ומלאך שמחים שמת
עמהם שאינו אלא נמתיף להם ור"ת היה מפרש אסור לשאת ולתת עמהם דוקא במידי דתקריבא ולא איירי כלל בלקנות דודאי שרי בין
לנשוא דאזיל ומודה בין לנשוא דלפני עור לא תתן דלא אסרו אלא למכור דוקא מידי דתקריבא ולשאת ולתת הכי פ"י לשאת מהן
המעות ולתת להם מידי דתקריבא חליפי המעות ומביא ראייה מדאצירנא (לקמן דף א.) בגמרא טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה
פירוש משום שמריח ומשתכר ואזיל ומודה לעבודת כוכבים או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול וקאמר נפקא מינה דלית ליה
בהמה לדידה ואי מידי דלאו תקריבא אסור אמאי לא קאמר נפקא מינה למידי דלאו תקריבא דמשום הרווחה איבה אלא ודאי מידי
דלאו תקריבא שרי דלא שיהא אזיל ומודה במקח וממכר כיון שנותן המעות תחת החפץ והוא לוקח וגם אינו נפרע כ"כ שיריח בפתורה
ובעיא דגמרא הכי מפרש טעמא דאסור לשאת ולתת עמהם במידי דתקריבא משום הרווחה שיהיה לו בהמות רבות בריות אפי' אית ליה
לדידה נמי אסור שמתוך שיהיה לו הרבה בהמות יקריב מן המובחר או משום לפני עור ונפקא מינה דכי אית ליה בהמה לדידה
שרי ולפי פ"ת אין לתמוה על מנהג העולם שפסילו אס אס (י"ו) מחזיקין אותם כעובדי עבודה כוכבים שהרי אינם עושים שום תקריבא
אלא במעוה ובה לא שייך הרווחה והרבה מעות מנאיים להם לאותו דבר ומיכה נטון הוא להחמיר כשבא העובד כוכבים ואומר הלויני
מעוה לשקרי שקורין אופרי"ר אבל ר' אלחנן אמר כי גם באוקס, אופרי"ר אין שום אסור כי מה שהם נוטחים אותם לנלמים
ולנומרים אינו ממש לשם עבודה כוכבים אלא לזורך הנאחס: להלוותם. פ"ת דוקא בהנאם אבל ברבית שרי משום דמנענע
טובא כדלמרין בקדושין (דף כ.) לחזין איניש ברמייה ולא לחיף ברבית: ולפרוע טהון. בגמרא (לקמן דף א.) פסקינן כרבי יהושע
בן קרחה דמלוה על פה נפרעין מהם מפני שהא כמחיל מידם ויכול להיות דאפי' מלוה בשער נמי נפרעין מהם כדלמר בירושלמי
אפי' מלוה בשער אובדת היא שלא כל שעה אדם זוכה לפרע ממנו ולכן נראה לר"י דאותה מלוה שבשטרניו או אפי' אותם שיש
לנו מהם חותמות שנותר לפרע מהם ואפי' הוא אזיל ומודה שלעולם הוא חשיב כמחיל מידם והא דלמר רבי יהושע בן קרחה מלוה
בשטר אין נפרעין היינו כשידנו תקיפה עליהם ואפי' הכי מלוה על פה נפרעין שלא יכפור פעם אחרת והיבא דליכא משכון
אומר בירושלמי דאין מלוה אובדת במשכון מיהו בכל ענין חשיב כמחיל מידם שמה פעמים אובדת אפי' במשכון: מ"ב דא תני עידיהן.
פרק משילין (י"ב דף נ"ה): איכא חד תני משילין וחד תני משילין וכן בהגחל בתרא (כ"ה דף קט"ו): חד תני מליקין וחד תני מליקין ולא דייק כי
האי גוונא ושמה לא שייך לרקק משום דלדיד ודאי חד משמעוה לטון הוו לכו אכן קשיא מההיא דפרק החליל (סו"ה דף נ"ו): וס' ד"ה וחד שואבה
השוכה וכן פ"ב דיבמות (דף י"ד) וס' (ראשונה ושניה דלא חד משמעוה ניהו ולא דייק הכי וי"ל הכל היינו טעמא דדייק הכי משום דמסתבר
ליה טפי לטון עדות לפי שהוא נכשר וקשיא לי על מירון זה דמאי מקשה חו ומאן דתנא עידיהן מ"ט לא תני אידיהן ה"א כגון פירשנו
דהמקשה נמי היה יודע אותו טעם דלשון עדות עדיף וי"ג דהכי הקשה מאן דתני אידיהן אמאי לא תני עידיהן דהא עידיהן ממש כתיב בהדיא
בפרק אבל אידיהן ממש לא כתיב בקרא אלא אידם ומשני תנא עדיף פ"י לטון שבר ופריך א"כ מ"ט דמאן דתני עידיהן הא ודאי דתברא עדיף:
רומי